

בבא בתרא קסא

עניין: סימנא דרבנן

אמרי דעת להגר"מ שפירא מלובלין סוף ח"ב

וי"ל בזה הרמז מה שמצינו בגמ' (גיטין פ"ז ע"ב) רב צייר כוורא, שבמקום חתימתו הי' מצייר דג. והענין בזה י"ל עפ"י הגמ' (ברכות ס"א ע"ב) איך שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה, בא פפוס בן יהודה ומצאו לרע"ק שהי' מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה, אמר ליה עקיבא, אי אתה מתירא מפני המלכות, אמר לו אמשול לך משל למה הדבר דומה, לשועל שהי' מחלך על גב הנהר וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום, אמר להם מפני מה אתם בורחים, אמרו לו מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם, אמר להם רצונכם שתעלו ליבשה וכו' אמרו לו וכו' טפש אתה ומה במקום חיותנו אנו מתיראין, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה. אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה שכתוב בה (דברים ל, כ) "כי היא חייך ואורך ימך" כך, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה עאכ"כ וכו'.

וזה שלקח רב לדוגמא ולמשל לצייר דג ובחתימתו לרמז שהוא כמו הדג שאינו יכול לפרוש ממקום חיותו, כך אדם מישראל אינו יכול לפרוש מהתורה. והסגולה הזו לקחו מקברו של רב לאישתא בת יומא, ובכל הצרות ומחלות הזמן שהתחדשו מיום ליום, לקחו להם את המשל של רב, שחתימתו נשארה גם אחרי פטירתו, כי ע"י דבקותנו בתורה מקור חיינו נעמוד נגד כל נחשולי הזמן.

גליוני הש"ס גיטין לו.

ל"א א' ר' חסדא סמך ור' הושעיא עין נ"ב אף דיש בשמותיהם
אותיות אחרות מלבד אותיות סמך עי"ן מ"ם עשו
הסימן רק באלו לפי מאי דאמר' בשבת ק"ד א' סמך עי"ן
סמך עניי ד"א סימנים עשה כו' וע"כ כיון שבאותיות אלו
הוא דמרומו ענין עשיית סימנים לכן עשו סימן שמותיהם נ"ב
באותיות אלו דייקא וע"כ ר' חסדא שאין בשמו אותיות אלו רק
אות סמך לכן עשה הסי' באות סמך וכן ר' הושעיא שאין
בשמו אותיות אלו רק אות עי"ן עשה הסי' באות עי"ן כנלע"ד
וע"כ רב ור' חנינא ורבה בר ר' הונא שאין בשמותיהם אותיות
אלו כלל לכן לא עשו סימן באותיות כלל רק בדברים אחרים
דאילו באותיות שבשמותיהם אין טעם לבחור אותה אות יזכר
מהביר ודו"ק וענין היום אות סמך אות של סימן ע"ע חידושי

גליוני הש"ס ח"א ירושלמי זרעים ח"ג

קפ) אותיות ס' ע', ע' שבת קיד א' ס' ע' סימנים עשה
וע' מה שכתבתי בגליון גיטין ל"א א' אהך דר'
חסדא ל"א סמך ר' הושעיא עי"ן והיינו משום דסמך עי"ן הם
אותיות של סימנים דגדרשים "סימנים עשה" ולכן ל"א אותיות
אלו שבשמותיהם לסימן שמותיהם דייקא ודו"ק עשה בארוכה משי
זה בגליון ולריך להוסיף עוד דזה שמזכירין בכל מקום "יוסף בן
שמעון" [וכן בירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו לשם יוסי לשם שמעון]
והיינו לפי שאין מדברין מאיש ידוע ומזכירין השם רק לדוגמא
ולסימן ולכן מזכירין ב' שמות אלו דיש בהם סמך עי"ן דהם
אותיות של סימנים וכמו שהם אותיות של סימנים כך הם סימנים
באמת בשמות השבטים האלה יוסף ושמעון דאין עוד אות סמך
בשום שבת רק ביוסף ואות עי"ן בשום שבת רק בשמעון :